

////////////////////////////////////

VLAAMS ACTIEPLAN: VEILIG ONLINE

2026-2029

////////////////////////////////////

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	Context	4
1.2	Noodzaak tot ingrijpen	6
2	BELEIDSKADER	9
2.1	Beleidscontext	9
2.2	Budget	11
3	KRACHTLIJNEN EN PRINCIPES	11
3.1	5 krachtlijnen	11
3.1.1	Schadelijke praktijken aanpakken	11
3.1.2	Effectieve handhaving en platformen verantwoordelijk stellen	11
3.1.3	Iedere Vlaming digitaal weerbaar en mediawijs maken	12
3.1.4	Betrouwbare informatie voorzien	12
3.1.5	Ouders, leerkrachten en opvoeders betrekken	12
3.2	Principes doorheen het actieplan	12
3.2.1	Kinderrechten en fundamentele rechten als uitgangspunt	12
3.2.2	Duidelijkheid, transparantie, proportionaliteit en wetenschappelijk onderbouwing	13
3.2.3	Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid	13
4	ACTIES	14
Actie 1:	Effectieve handhaving van het regelgevend kader voor de bescherming van minderjarigen	14
Actie 2:	Evaluatie en versterking van het juridisch kader rond digitale risico's	14
Actie 3:	Effectieve leeftijdscontrole op sociale mediaplatformen.	15
Actie 4:	Sociale mediaplatformen nemen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid	16
Actie 5:	Een duidelijke weg naar digitale hulp en meldpunten	17
Actie 6:	Kenniscentrum inzake mediawijsheid als dé referentie	18
Actie 7:	Een impactmeting van het mediawijsheidsbeleid	19
Actie 8:	Ouders versterken in de digitale opvoeding van hun kinderen	20
Actie 9:	Versterken van kritisch nieuwsgebruik en vertrouwen in de Vlaamse media	20
Actie 10:	Structureel aanbod mediawijsheid voor volwassenen en senioren	21
Actie 11:	Sensibiliseren van de Vlaming met acties rond AI, algoritmes en online beïnvloeding	21
Actie 12:	Vlaanderen organiseert een participatietraject digitale weerbaarheid bij kinderen en jongeren	22
Actie 13:	Vlaanderen integreert mediawijsheid in de werking van scholen	23
Actie 14:	Samen bouwen aan digitale competenties van leerkrachten	23
Actie 15:	Aangepast educatief materiaal voor elk type onderwijs	24
Actie 16:	VRT als partner in het mediawijsheidsbeleid	24
Actie 17:	Een duurzaam partnerschap rond digitale veiligheid met telecomoperatoren	25
Actie 18:	Sensibiliseren van influencers over hun maatschappelijke rol	25
Actie 19:	Verkennen van AI-toepassingen voor efficiëntere online handhaving	26
Actie 20:	Vlaanderen organiseert een expertengroep over mediawijsheid	26
Actie 21:	Internationale uitwisseling online veiligheid en mediawijsheid	27

////////////////////////////////////

12.12.2025

1 INLEIDING

1.1 Context

We leven in een tijd waarin technologie en media diep doordringen in alle aspecten van ons dagelijks leven. Digitale media bieden ongeziene kansen: ze verbinden mensen, zorgen voor ontspanning, stimuleren creativiteit, maken kennis toegankelijk en geven een stem aan mensen en gemeenschappen die vroeger minder gehoord werden. Technologie democratiseert informatie en (zelf)expressie, versnelt ondernemerschap en biedt nieuwe manieren van leren, creëren en participeren. Digitale toepassingen zoals Canva, CapCut en ChatGPT stellen jonge makers in staat om op een laagdrempelige manier hoogwaardige visuele, video- en tekstuele content te creëren. Ook sociale mediaplatformen zijn een belangrijk onderdeel van dit digitale ecosysteem.

Er zijn verschillende positieve effecten van sociale media. Contacten met vrienden via sociale media kunnen het sociaal kapitaal en het gevoel van verbondenheid versterken.¹ Sociale media kunnen jongeren bovendien motiveren tot zelfontplooiing, informeren over maatschappelijke thema's en hen helpen om zich creatief te uiten. Ook voor kwetsbare groepen vervullen digitale netwerken een belangrijke sociale en emotionele functie: ze kunnen bijdragen tot inclusie, zelfexpressie en toegang tot steun.²

Diezelfde technologische vooruitgang kent echter ook een keerzijde. Desinformatie verspreidt zich snel via sociale media.³ Sensationele of bewust misleidende inhoud krijgt op deze platformen vaak voorrang, waardoor schadelijke trends en radicale boodschappen sneller aan kracht winnen. Bovendien slaagt online radicalisering erin om via algoritmen extreme ideeën geleidelijk te normaliseren.⁴ Shortform-platforms zoals TikTok, Youtube Shorts en Instagram Reels verspreiden schadelijke trends die gezondheidsrisico's inhouden en toxische schoonheidsidealen normaliseren. Daarnaast komen jongeren op sociale mediaplatformen ook in contact met andere problematische boodschappen over o.a. alcoholmisbruik, de ogenschijnlijke perfecte levens en prestaties van anderen, automutilatie, enzovoort.⁵ De impact van zulke problematische boodschappen is niet louter hypothetisch. Jongeren die op een dagelijkse basis vaker

¹ Valkenburg, P. M. (2022). Social media use and well-being: What we know and what we need to know. *Current Opinion in Psychology*, 45, 101294. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2021.12.006>.

² Schreurs, L., Meier, A., & Vandenbosch, L. (2022). Exposure to the Positivity Bias and Adolescents' Differential Longitudinal Links with Social Comparison, Inspiration and Envy Depending on Social Media Literacy. *Current Psychology*, 42(32), 28221–28241. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03893-3>.

³ Vosoughi, S., Roy, D., & Aral, S. (2018). [The spread of true and false news online](#). *MIT News*. Colomina, C., Sanchez Margalef, H., & Youngs, R. (2021). The impact of disinformation on democratic processes and human rights in the world. European Parliament.

⁴ Baker, C., Ging, D., Brandt Andreasen, M. (2024). Recommending Toxicity: The role of algorithmic recommender functions on YouTube Shorts and TikTok in promoting male supremacist influencers. DCU Anti-Bullying Centre Dublin City University

⁵ Chen, S., Schreurs, L., Pabian, S., & Vandenbosch, L. (2019). Daredevils on social media: A comprehensive approach toward risky selfie behavior among adolescents. *New Media & Society*, 21(11–12), 2443–2462. <https://doi.org/10.1177/1461444819850112>; Dedeker, L., Gonzalez, A., Maes, C., Schreurs, L., & Vandenbosch, L. (2024). A linkage study investigating sexualization practices of youth's favourite famous figures and their own self-sexualization and body dissatisfaction.

worden blootgesteld aan alcoholposts hebben positievere attitudes ten opzichte van alcohol.⁶ Verder toont onderzoek aan dat jongeren die overvloedig actief posten op sociale media zich over de tijd heen eenzamer voelen.⁷

De studies tonen aan dat sociale media de mentale gezondheid van jongeren kan schaden. Onderzoek wijst steeds echter op conditionele effecten: niet iedereen is kwetsbaar of elk gebruik is even kwetsbaar.⁸ Zo zijn er digitale ongelijkheidsfactoren die kunnen identificeren welke groepen van jongeren vatbaarder zijn voor de negatieve effecten van sociale media.⁹ Jongeren die komen uit een gezin van ouders die minder mediawijs zijn, hebben bijvoorbeeld meer kans om het gevoel te krijgen geen controle te hebben over hun smartphonetijd.¹⁰ Ook spelen de eigen competenties van jongeren een belangrijke rol. Jongeren die op een gezonde manier met hun emoties op sociale media omgaan, ervaren minder jaloezie wanneer ze zichzelf vergelijken met de perfecte plaatjes online. Daarentegen voelen jongeren die hier meer moeite mee hebben, zich vaak wel jaloers.¹¹ Verder spelen ongelijkheden in digitale competenties een cruciale rol. Jongeren uit gezinnen waar ouders minder mediawijs zijn, ervaren vaker een gebrek aan controle over hun schermtijd. Digitale geletterdheid van de thuisomgeving blijkt een belangrijke voorspeller van welzijn en mediagebruik. Wie onvoldoende vaardigheden bezit om veilig te navigeren, betrouwbare informatie te herkennen of privacy te beschermen, loopt een groter risico op misleiding, sociale isolatie of economische uitsluiting.

Dit wordt ook bevestigd in het advies van de Hoge Gezondheidsraad van 4 december 2025¹² over de effecten van het gebruik van schermen en sociale media op jongeren. Zij concluderen dat de effecten van schermtijd en sociale media op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en jongeren matig zijn en sterk contextafhankelijk. Het is ook geen louter causaal verhaal. Andere factoren zoals sociale ongelijkheid en maatschappelijke druk spelen ook een rol. Voor kinderen van 0 tot 4/5 jaar raden de WHO en het advies van de Hoge Gezondheidsraad aan om schermtijd zoveel mogelijk te beperken en interactieve activiteiten tussen ouder en kind te stimuleren, zoals samen lezen, verhalen vertellen en actief spelen. De Hoge Gezondheidsraad bevestigt ook de positieve effecten van digitale media voor bijvoorbeeld creativiteit en socio-emotionele ontwikkeling. Dit neemt niet weg dat er verschillende risico's verbonden zijn aan digitale media en het gebruik ervan.

⁶ Vanherle, R., Geber, S., & Beullens, K. (2023b). The Effects of Alcohol-Related Social Media Content on Adolescents' Momentary Perceived Norms, Attitudes, and Drinking Intentions. *Health Communication*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/10410236.2023.2259696>

⁷ Wang, K., Frison, E., Eggermont, S., Vandenbosch, L. (2018). Active Public Facebook Use and Adolescents' Feelings of Social Loneliness: Evidence for a Curvilinear Relationship. *Journal of Adolescence*, 67, 35–44. doi: 10.1016/j.adolescence.2018.05.008

⁸ Vandenbosch, L., Fardouly, J., & Tiggemann, M. (2022). Social media and body image: Recent trends and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 45, 101289. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2021.12.000>; Lemahieu, L., Vander Zwalmen, Y., Mennes, M. *et al.* The effects of social media abstinence on affective well-being and life satisfaction: a systematic review and meta-analysis. *Sci Rep* 15, 7581 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-90984-3>.

⁹ JOP (2023). *JOP-monitor 2023, Jongeren in cijfers*, p. 186 ev. en p. 219.

¹⁰ Rosiĉ, J., Schreurs, L., Janicke-Bowles, S. H., & Vandenbosch, L. (2024a). Trajectories of digital flourishing in adolescence: The predictive roles of developmental changes and digital divide factors. *Child Development*, 95(5), 1586–1602. <https://doi.org/10.1111/cdev.14101>

¹¹ Schreurs, L., Meier, A., & Vandenbosch, L. (2022). Exposure to the Positivity Bias and Adolescents' Differential Longitudinal Links with Social Comparison, Inspiration and Envy Depending on Social Media Literacy. *Current Psychology*, 42(32), 28221–28241. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03893-3>

¹² Advies Hoge Gezondheidsraad over 'De effecten van het gebruik van schermen en sociale media op jongeren (2025)'. <https://www.hgr-css.be/nl/advies/9877/de-effecten-van-het-gebruik-van-schermen-en-sociale-media-op-jongeren>

Ook het advies van de Vlaamse Jeugdraad¹³ maakt duidelijk dat digitale weerbaarheid geen kwestie van leeftijd is, maar van ondersteuning. Jongeren vragen duidelijke regels, betrouwbare informatie en begeleiding om grip te krijgen op schermtijd, algoritmes en online druk.

Naast individuele effecten zijn er ook aanzienlijke maatschappelijke risico's. Sociale media worden meer en meer gebruikt om mensen publiekelijk te viseren en hun gegevens vrij te geven met de intentie om te intimideren of te vernederen. Doxing¹⁴ vormt dan ook een groeiend probleem. Bovendien wordt het voor de gemiddelde gebruiker steeds moeilijker om realiteit van fictie te onderscheiden. Daarnaast vormen deepfakes een groeiend maatschappelijk risico omdat ze het onderscheid tussen echt en vals beeldmateriaal vervagen, het vertrouwen in digitale communicatie ondermijnen en de deur openen naar identiteitsmisbruik, reputatieschade en desinformatie. Onderzoek van de Universiteit Antwerpen toont aan dat 13,8 procent van de Belgische jongeren tussen 15 en 25 jaar ooit al een deepnude ontving.¹⁵ Jongeren worden bovendien steeds vaker slachtoffer van digitale seksueel grensoverschrijdende praktijken zoals grooming¹⁶ of sextortion.¹⁷

Tot slot is phishing uitgegroeid tot een van de meest voorkomende vormen van digitale oplichting en treft dagelijks duizenden Vlamingen. Waar het vroeger ging om slecht vertaalde e-mails van onbekende afzenders, gebruiken fraudeurs vandaag geloofwaardige imitaties van banken, overheidsdiensten of zelfs bekende gezichten om vertrouwen te wekken. Via e-mails, sms'en, sociale media en nepadvertenties proberen ze persoonlijke gegevens, wachtwoorden of financiële informatie te ontfutselen. De berichten spelen in op angst, urgentie of nieuwsgierigheid, waardoor zelfs ervaren internetgebruikers in de val kunnen lopen. De gevolgen zijn niet alleen financieel en persoonlijk – denk aan identiteitsfraude en datadiefstal – maar ondermijnen ook het algemene vertrouwen in digitale communicatie en instellingen. De regels bij Facebook zijn nochtans erg duidelijk: advertenties met valse boodschappen zijn verboden. Toch blijkt de praktijk anders: Facebook verdient miljoenen aan nepadvertenties. Volgens de Panoreportage 'De Scam Machine' van VRT¹⁸ neemt Meta nauwelijks maatregelen tegen phishing. Teams die fraude moeten bestrijden zijn onderbemand en ondergefinancierd. Een strategie die past binnen hun businessmodel: hoe meer advertenties, hoe meer engagement en data voor Meta's advertentieplatform.

1.2 Noodzaak tot ingrijpen

Het is de taak van Vlaamse overheid om van de digitale wereld voor de Vlaming een veilige wereld te maken. Een veiligere online omgeving kan alleen gerealiseerd worden als er ingezet wordt op zowel

¹³ Panoreportage 'De Scam Machine' op VRT MAX (2025). <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/pano/2025-ni-/pano-s2025-ni-a6/>

¹⁴ Doxing is het ter kwader trouw verzamelen of openbaar maken van persoonsgegevens van iemand anders, zonder toestemming.

¹⁵ Szyf, N.D., Gilen, A., Giacometti, M., Van de Heyning, C., Walrave, M. (2024), "Deepnudes onder Belgische jongeren: de aantallen, de markt, de impact", 2023, 11.

¹⁶ Grooming staat voor het proces waarbij een volwassene doelbewust minderjarigen benadert en manipuleert met het oog op een seksueel doeleind.

¹⁷ Bij sextortion wordt iemand via het internet overtuigd om intieme beelden van zichzelf door te sturen, waarna de afpersers dreigen de beelden te verspreiden als het slachtoffer niet met geld over de brug komt.

¹⁸ <https://www.vrt.be/vrtmax/a-z/pano/2025-nj-/pano-s2025-nj-a6/>.

bescherming als versterking. Bescherming betekent dat de overheid grenzen stelt aan schadelijke praktijken. Versterking betekent dat burgers de kennis en veerkracht ontwikkelen om zich zelfstandig en kritisch te bewegen in de digitale ruimte. Deze aanpak ligt in lijn met het advies van de Hoge Gezondheidsraad waarin wordt voorgesteld om te werken vanuit een holistische aanpak met aandacht voor preventie, educatie, regulering en onderzoek.

Bescherming

De vaststelling is duidelijk: sociale mediaplatformen nemen vandaag onvoldoende verantwoordelijkheid om de online veiligheid van hun gebruikers te waarborgen. Ze laten na om structurele maatregelen te nemen die schadelijke effecten voorkomen of beperken. Jongeren blijven blootgesteld aan verslavende ontwerpprincipes, ineffectieve leeftijdscontrole, en algoritmes die extreme of schadelijke inhoud versterken. De Europese Unie heeft met regelgeving zoals de digitaal dienstenverordening (DSA) en de verordening artificiële intelligentie belangrijke stappen gezet. Daarnaast moet ook Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid opnemen. We dragen daarbij het belang van het kind en de impact van sociale media en schermgebruik op het mentaal welzijn hoog in het vaandel. Een actieve, coherente en Vlaamse beleidsaanpak is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de rechten en belangen van Vlaamse kinderen, jongeren en volwassenen ook daadwerkelijk beschermd worden in hun digitale leefwereld.

Ook in andere Europese lidstaten leeft deze problematiek en op Europees niveau wordt er onderzoek gedaan naar de nood aan een Europese digitale meerderjarigheidsleeftijd. De Europese Commissie heeft op 14 juli 2025 een prototype van een leeftijdsverificatie-app uitgerold die in vijf EU-lidstaten (Denemarken, Frankrijk, Spanje, Griekenland en Italië) zal getest worden. Daarnaast stelde Europees Commissievoorzitter Ursula Von Der Leyen in haar State of the Union dat een expertencommissie zich zal buigen over de nood aan een digitale meerderjarigheidsleeftijd op Europees niveau. De Deense premier Mette Frederiksen kondigde op 14 november 2025 aan dat de Deense regering een wettelijk kader aan het uitwerken is om sociale media te verbieden voor kinderen jonger dan 15 jaar, maar met een uitzondering voor kinderen van 13 en 14 jaar mits formele toestemming door hun ouders. Hoe dit systeem van ouderlijke toestemming in de praktijk vorm zal krijgen, is nog niet duidelijk. Verder heeft het Europees Parlement op 26 november 2025 een resolutie goedgekeurd die oproept tot een EU-brede minimumleeftijd van 16 jaar om toegang te krijgen tot sociale media, videoplatformen en AI-verwanten. De resolutie stelt wel dat jongeren tussen de 13 en 16 jaar toestemming nodig hebben van hun ouders om toegang te krijgen. Het gaat dus om een absoluut verbod tot 13 jaar en een systeem van ouderlijke toestemming tussen 13 en 16 jaar.” Tot slot heeft Australië als eerste land ter wereld vanaf 10 december 2025 een nationaal verbod ingevoerd dat sociale media aan banden legt voor iedereen onder de 16 jaar. Het is te vroeg om de positieve of negatieve impact op langetermijn vast te stellen. In België geldt op vandaag een leeftijdsgrens van 13 jaar voor het aanmaken van een account op sociale mediaplatformen. We zetten in op een striktere handhaving van deze bestaande leeftijdsgrens. Een verdere verstrenging is gelet op onder meer het advies van de Hoge Gezondheidsraad vandaag niet aan de orde. In het kader van een toekomstgerichte aanpak volgt de Minister van Media de internationale ontwikkelingen rond de invoering van hogere leeftijdsgrenzen en

[illegible]

hun impact nauwgezet op en stuurt bij waar nodig. Naar de toekomst toe sluit de regering geen enkele maatregel uit in zoverre die gestoeld is op onderzoek en voldoende waarborgen biedt voor fundamentele rechten en vrijheden.

Er leeft dus een grote noodzaak om onze jongeren beter te beschermen online. De Hoge Gezondheidsraad gaf aan dat sociale media de mentale gezondheid van jongeren kan schaden. Al vanaf jonge leeftijd worden kinderen steeds vaker blootgesteld aan digitale platformen zoals YouTube en TikTok, waar zij vaak misleidende of schadelijke inhoud tegenkomen. Onder schoolgaande kinderen tonen studies ook duidelijke effecten afhankelijk van het type inhoud: pro-sociale inhoud kan communicatie, emotieregulatie en leren bevorderen, terwijl antisociale inhoud (sociale vergelijking, desinformatie, schoonheidsidealen, ...) wordt geassocieerd met depressieve symptomen, ontevredenheid over het lichaam, verminderd welzijn en andere problematische uitkomsten voor welbevinden. Meisjes lijken voor sommige gebieden van verminderd welbevinden kwetsbaarder voor de negatieve effecten die verband houden met vergelijking en sociale druk. Vanuit fysiek gezondheidsperspectief verstoort schermgebruik - vooral voor het slapengaan - de slaap, veroorzaakt het oogvermoeidheid en myopie, en kan het fysieke activiteit verdringen, wat het risico op obesitas verhoogt. Bij jonge kinderen kan passieve schermblootstelling taal- en motorische ontwikkeling vertragen, terwijl goed ontworpen interactieve inhoud juist gunstig kan zijn. Er zijn ook verbanden tussen digitale blootstelling en kwetsbaarheden zoals aandachtsproblemen, middelengebruik, gokgedrag en eetstoornissen, via mechanismen van sociale normalisatie en blootstelling aan risicovolle inhoud. De experts benadrukken dat niet het toestel zelf schadelijk is, maar het gebruik van bepaalde apps in bepaalde contexten en door bepaalde personen, en dat het daarom vooral nodig is deze beter te reguleren en het gebruik ervan te begeleiden met andere preventieve maatregelen. De meerderheid van de experts zijn over het algemeen voorstander van het beperken van de toegang tot sociale netwerken voor kinderen jonger dan 13 jaar.

Tegelijkertijd zijn er veel bezorgdheden over de impact van een verbod en de mogelijke schijnveiligheid dat zou kunnen creëren. Voor veel kwetsbare groepen, zoals jongeren, zijn sociale media een plek van steun en informatie. Voor vele organisaties een plaats waar ze jongeren bereiken die ze anders niet bereiken. Vaak gaat het over hulpvragen die nèt gesteld worden door de meest kwetsbare kinderen, zonder netwerk. Het advies van de Hoge Gezondheidsraad stelt dat de effecten van sociale media verschillen per platform, context, inhoud en ouderlijke begeleiding. Dit advies stelt bovendien ook dat het bewijs uit andere landen aantoont dat zelfs wanneer leeftijdsverificatietechnologieën worden ingevoerd, ze vaak ineffectief zijn, privacyproblemen veroorzaken en een vals gevoel van veiligheid creëren.

Versterking

Burgers moeten zelf over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om zich te wapenen tegen de uitwassen van een steeds verder digitaliserende samenleving. Digitale weerbaarheid is vandaag een voorwaarde voor volwaardige maatschappelijke participatie. Uit recent onderzoek blijkt dat een

aanzienlijk deel van de bevolking nog moeite heeft met basisvaardigheden zoals veilig online navigeren, het onderscheiden van betrouwbare informatiebronnen of het gebruik van digitale instrumenten voor administratieve handelingen. Wie die vaardigheden mist, loopt een groter risico op sociale uitsluiting en kwetsbaarheid voor misleiding of cybercriminaliteit¹⁹. Door volop in te zetten op mediawijsheid bouwen we aan een samenleving waar de Vlamingen niet alleen veilig zijn, maar ook kritisch, creatief en verantwoordelijk leren omgaan met digitale media. Niet om hen af te schermen van de online wereld, maar om hen te versterken zodat ze er actief, bewust en zelfverzekerd in kunnen participeren. In 2025 is mediawijsheid een essentiële vaardigheid voor elke burger – jong én oud.

Onze ambities rond versterken en beschermen liggen in lijn met het advies van de Hoge Gezondheidsraad en speelt ook in op de aanbevelingen van de Vlaamse Jeugdraad. Om deze uitdagingen aan te pakken, lanceren we dit actieplan.

Geïntegreerde aanpak

Dit actieplan is een belangrijke pijler van een geïntegreerde Vlaamse aanpak van deze thematiek. Daarom kwam dit actieplan tot stand in samenwerking met de bevoegdheden Onderwijs, Jeugd, Welzijn, Gelijke Kansen, Innovatie en Digitalisering, en Justitie.

Zoals ook door de Hoge Gezondheidsraad werd geadviseerd, is daarnaast ook samenwerking met andere partners essentieel. Daarom werden verschillende spelers uit het middenveld en de onderzoekswereld betrokken, waaronder het Vlaams Kenniscentrum Mediawijs, De Ambrassade, De Vlaamse Jeugdraad, Ugent, UAntwerpen, Arteveldehogeschool, VUB, KULeuven, Mediapunt, Mediavista, Childfocus, VRT, Mediaraven, StampMedia, Link in de Kabel, JEF vzw, Quindo, Chase, LINC vzw, Pimento, Cybersecurity Coalition, CCB, Netwerk Kies Kleur tegen Pesten, Gezinsbond en de Kinderrechtencoalitie.

2 BELEIDSKADER

2.1 Beleidscontext

Mediawijsheid is in Vlaanderen de term voor digitale en mediageletterdheid: het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes waarmee burgers digitale technologie en media gebruiken en begrijpen om actief, creatief, kritisch en bewust te participeren aan onze complexe en veranderende digitale en gemediatiseerde wereld.

Het Vlaams mediawijsheidsbeleid vertrekt vanuit een emancipatorisch-pedagogische visie waarbij media beschouwd worden als een essentieel onderdeel van onze samenleving. Van gebruikers – ook kinderen

¹⁹ Statbel (2023). [Digitale vaardigheden](#).

initiatieven uit te voeren. De publieke omroep en het onderwijs spelen hier alvast een belangrijke rol in, maar ook bevoegdheden als Jeugd, Welzijn, Werk en Digitalisering. Ook STE(A)M kan hier een hefboom in zijn, waarbij digitale vaardigheden, wetenschappen en creativiteit samenkomen om kinderen en jongeren voor te bereiden op de toekomst

De coördinatie van digitale- en mediawijsheid in Vlaanderen valt onder de bevoegdheid van de minister van Media, maar voor de implementatie is horizontaal beleid nodig. Digitale en mediawijsheid raken immers aan diverse beleidsdomeinen: media, onderwijs, welzijn, jeugd, digitalisering, ... Om versnippering tegen te gaan, is er dan ook nood aan een gecoördineerd actieplan om op een meer coherente en meer eenduidige manier met mediawijsheid binnen Vlaanderen aan de slag te gaan. Vanuit een gedragen beleid zetten we in op kennisdeling, structurele samenwerking en de verankering en verduurzaming van bestaande en nieuwe initiatieven.

Dit actieplan moet samen gezien worden met andere horizontale beleidsplannen van de Vlaamse Regering die ook een bijdrage leveren voor het mediawijsheidsbeleid.

Het doel is om beleidsinitiatieven op elkaar af te stemmen, overlap te vermijden en een meerwaarde te creëren bovenop het gewone beleid. Bij de uitwerking en uitvoering van het Actieplan wordt maximale afstemming gezocht met:

- Het Horizontaal Gelijkekansenbeleidsplan
- Het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan
- Het Vlaams Actieplan Gendergerelateerd Geweld
- Het Vlaams Actieplan Radicalisering
- Het Digiplan

Het Doelstellingenkader Vlaams actieplan Mediawijsheid: naar een veiligere online wereld²⁰ werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 18 juli 2025.

2.2 Budget

Het actieplan creëert het referentiekader waarbinnen de Vlaamse Regering zal werken rond mediawijsheid. De goedkeuring van het actieplan impliceert geen beslissing over mogelijke benodigde budgetten. Dit wordt jaarlijks bekeken in functie van de BBT's, dus bij de jaarlijkse concrete uitrol van de acties, verspreid over de legislatuur en onder verantwoordelijkheid van de betrokken ministers.

20 <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/doelstellingenkader-vlaams-actieplan-mediawijdsheid-naar-een-veiligere-online-wereld>

Elke beslissing die genomen wordt in uitvoering van de actieplannen zal voorwerp uitmaken van de gebruikelijke procedures. Bedoeling is dat voor de uitvoering van de acties jaarlijks de nodige middelen worden vrijgemaakt.

3 KRACHTLIJNEN EN PRINCIPES

3.1 5 krachtlijnen

3.1.1 Schadelijke praktijken aanpakken

We ondernemen actie tegen schadelijke onlinepraktijken zoals seksuele afpersing, grooming, deepnudes, doxing en andere schadelijke praktijken. Deze krachtlijn focust op analyse en beleidsbeslissing: duidelijk vaststellen waar bijkomende regels of maatregelen noodzakelijk zijn om burgers beter te beschermen. We zorgen ervoor dat wat offline illegaal is, ook online illegaal is.

3.1.2 Effectieve handhaving en platformen verantwoordelijk stellen

Vlaanderen dringt aan op effectieve handhaving van Europese en nationale regels die minderjarigen online beschermen. Platformen moeten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid om een hoog niveau van privacy, veiligheid en bescherming van minderjarigen binnen hun dienst te waarborgen. Het gaat bijvoorbeeld om aan leeftijd aangepaste algoritmes, het aanbieden van aanbevelingssystemen die niet gebaseerd zijn op profilering, leeftijdsgepast ontwerp, transparantie omtrent algoritmes en effectieve leeftijdscontrole. Daarnaast zetten we ook in op sensibilisering. Te veel ouders, leerkrachten en kinderen kennen de leeftijdsgrens niet of beschouwen ze als vrijblijvend. Deze krachtlijn legt de nadruk op uitvoering en naleving. Bestaande regels worden gecontroleerd, afgedwongen en duidelijk gecommuniceerd.

3.1.3 Iedere Vlaming digitaal weerbaar en mediawijs maken

Mediawijsheid is een noodzakelijke basiscompetentie. We investeren in opleiding en materiaal die burgers, van kleuter tot senior, leren omgaan met digitale media, desinformatie en online risico's. Via opleidingen, publiekscampagnes en educatieve tools worden jongeren, volwassenen en senioren beter gewapend tegen manipulatie, deepfakes en AI-gegenereerde misinformatie. Deze krachtlijn focust op praktische weerbaarheid: burgers krijgen kennis en instrumenten om feit van fictie te onderscheiden en hun vertrouwen in kwaliteitsvolle media te versterken.

3.1.4 Betrouwbare informatie voorzien

We versterken het vertrouwen in informatie door te focussen op duidelijkheid en transparantie. Overheid, nieuwsmedia en in het bijzonder de VRT hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om burgers betrouwbare en begrijpelijke informatie te voorzien. We helpen burgers om complexe digitale fenomenen,

zoals artificiële intelligentie en algoritmes, beter te kunnen inschatten, onder meer door transparantie over het gebruik van AI. Zo versterken we het vertrouwen in kwaliteitsvolle informatie en ondersteunen we een goed geïnformeerd publiek debat.

3.1.5 Ouders, leerkrachten en opvoeders betrekken

We ondersteunen ouders, leerkrachten en opvoeders bij het begeleiden van het digitale gedrag van (hun) kinderen. Zij voelen zich onzeker over schermtijd, sociale media en online risico's. Ouders, leerkrachten en opvoeders dragen echter een belangrijke verantwoordelijkheid in het aanleren van gezond en veilig mediagebruik, en verdienen daarbij gerichte ondersteuning. Daarom worden bestaande initiatieven uitgebreid die praktische handvaten, vorming en ervaringsuitwisseling mogelijk maken. We bieden hen concrete instrumenten om in gesprek te gaan over digitale grenzen, privacy, sociale druk en online veiligheid. Deze krachtlijn legt de nadruk op versterking van competenties van ouders, leerkrachten en opvoeders.

3.2 Principes doorheen het actieplan

3.2.1 Kinderrechten en fundamentele rechten als uitgangspunt

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind vormt een belangrijk uitgangspunt voor het Vlaams mediawijsheidsbeleid. Het digitale beleid van Vlaanderen vertrekt vanuit het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Dat betekent dat bij maatregelen die genomen worden de belangen, rechten en bescherming van kinderen prioritair worden afgewogen. Jongeren hebben niet enkel recht op bescherming tegen schadelijke online-invloeden, maar ook op toegang tot informatie, expressie, participatie en ontwikkeling. Dit impliceert dat beleid niet vertrekt van afscherming, maar van versterking van de digitale positie van kinderen en jongeren. We betrekken kinderen en jongeren bij het ontwikkelen van beleidsinstrumenten die ingrijpen op sociale media-gebruik of digitale communicatie.

Daarnaast blijven vrijheid van meningsuiting, privacy, bescherming van persoonsgegevens en toegang tot informatie onverkort gelden in de digitale ruimte. Beleid dat zich richt op online veiligheid of moderatie moet steeds de balans bewaken tussen bescherming en vrijheid.

3.2.2 Duidelijkheid, transparantie, proportionaliteit en wetenschappelijk onderbouwing

Vlaanderen streeft in dit actieplan naar maximale duidelijkheid en transparantie, niet alleen van digitale platformen, maar ook van het eigen beleid. Burgers, scholen, organisaties en bedrijven moeten helder kunnen begrijpen welke acties worden ondernomen, wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en welke resultaten verwacht worden.

Beleidslijnen en maatregelen worden publiek toegelicht via overzichtelijke kanalen, waaronder de websites van de Vlaamse overheid en het Kenniscentrum Mediawijsheid. De voortgang van het actieplan

wordt jaarlijks gerapporteerd op basis van meetbare indicatoren en onderzoek, zodat er transparant over gecommuniceerd wordt. In samenwerking met Mediawijs en academische partners maakt de Vlaamse overheid werk van het duidelijk vertalen van kennis naar bruikbare richtlijnen voor burgers, leerkrachten, ouders en professionals.

Verder mag bescherming niet leiden tot buitensporige controle of uitsluiting. Beleidsmaatregelen dienen in verhouding te staan tot het risico dat ze willen beperken en de rechten die ze mogelijk beïnvloeden. Digitale veiligheid wordt niet bereikt door verbod of beperking alleen, maar door redelijke evenwichten tussen vrijheid, verantwoordelijkheid en bescherming.

Beleid inzake mediawijsheid en digitale veiligheid wordt opgebouwd op basis van onderzoek, data en evaluatie. De Vlaamse overheid baseert maatregelen op empirisch vastgestelde risico's en effecten, niet op veronderstellingen.

3.2.3 Samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid

Digitale veiligheid en weerbaarheid zijn gedeelde verantwoordelijkheden. De overheid kan kaders en normen vastleggen, maar de uitvoering en naleving hangen af van de betrokkenheid van scholen, ouders, jongeren, senioren, bedrijven en het maatschappelijk middenveld. Vlaanderen zet daarom in op structurele samenwerking tussen beleidsdomeinen en sectoren.

Het Actieplan versterkt bestaande partnerschappen tussen Mediawijs, onderwijsactoren, jeugdorganisaties, onderzoeksinstituten en mediabedrijven. Ook de dialoog met sociale mediaplatformen wordt voortgezet om transparantie, kindveiligheid en meldsystemen te verbeteren. Dit samenwerkingsmodel is essentieel om kennisuitwisseling te bevorderen en beleid af te stemmen op reële noden in de samenleving.

4 ACTIES

Actie 1: Effectieve handhaving van het regelgevend kader voor de bescherming van minderjarigen

De bescherming van minderjarigen in digitale omgevingen vergt een dynamisch regelgevend kader. Europese regelgeving zoals de digitaaldienstenverordening vormt een belangrijke basis, maar de effectieve toepassing en handhaving ervan vragen bijkomende aandacht, ook op Vlaams niveau. Vlaanderen dringt er bij de Europese instellingen op aan dat het bestaande regelgevend kader tijdig en effectief wordt gehandhaafd, zodat de rechten en de veiligheid van minderjarigen in de hele Unie gewaarborgd blijven. Daarbij is het essentieel dat platformen de maatregelen naleven zoals transparantie van algoritmes, het verbod op gepersonaliseerde advertenties en misleidend ontwerp, en het aanbieden van

aanbevelingssystemen die niet op profilering zijn gebaseerd. Ook leeftijdsgepast ontwerp is cruciaal: bepaalde functies die het gebruik van minderjarigen kunnen verlengen of manipuleren, zoals oneindig scrollen, pull-to-refresh, constante meldingen, automatisch afspelende video's of systemen met dagelijkse beloningen, moeten worden aangepakt.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2030
Doelstelling	2.4, 2.5 en 3.2
Indicator	We ontsluiten kennis over de DSA met de verschillende federale en Vlaamse administraties.

Actie 2: Evaluatie en versterking van het juridisch kader rond digitale risico's

Vanuit Vlaanderen voeren we gericht onderzoek naar kwalijke digitale fenomenen. Daarbij ligt de focus op maatschappelijke uitdagingen die een directe impact hebben op kinderen, jongeren, maar ook senioren. Onderwerpen zijn onder meer: phishing, impact van AI-chatbots op sociale mediaplatformen, de impact en verspreiding van deepfakes en deepnudes, schadelijke beïnvloeding door influencers, enzovoort.

Vlaanderen onderzoekt welke digitale risico's vandaag onvoldoende worden afgedekt door het bestaande juridische kader. Op basis van deze analyse wordt geëvalueerd in welke mate de huidige regelgeving (on)toereikend is om deze digitale risico's effectief aan te pakken, en waar aanpassingen of versterkingen noodzakelijk zijn.

Een voorbeeld van dergelijke lacunes zijn onder meer het juridisch kader rond doxing, waarbij persoonlijke gegevens van jongeren zonder toestemming online worden verspreid met intimiderende of schadelijke bedoelingen.

Vlaanderen evalueert het Europese kader rond de bescherming van minderjarigen, waaronder de digitaal dienstenverordening en onderzoekt of en waar aanvullende maatregelen op Vlaams niveau mogelijk en wenselijk zijn om tijdig en daadkrachtig te kunnen optreden.

Longeren krijgen op steeds vroegere leeftijd toegang tot sociale media, waar zij in aanraking kunnen komen met commerciële beïnvloeding, schadelijke inhoud en verslavende algoritmes. Tegelijk roept leeftijdscontrole vragen op over privacy, gegevensbescherming en het recht op deelname aan het digitale leven. Een zorgvuldige afweging tussen bescherming en autonomie is daarom noodzakelijk bij de invoering van leeftijdscontrole.

[illegible]

Deze inzichten worden ook benut om gericht invloed uit te oefenen op de aankomende Digital Fairness Act, zodat deze beter aansluit bij de noden rond de online bescherming van minderjarigen.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2030
Doelstelling	2.4, 2.5 en 3.2
Indicator	– Evaluatie wetgevend kader kwalijke online fenomenen; – Aantal beleidsinitiatieven rond kwalijke online fenomenen; – Aantal concrete aanbevelingen voor Digital Fairness Act.

Actie 3: Effectieve leeftijdscontrole op sociale mediaplatformen.

Afhankelijk van de inhoud en het type platform gelden verschillende minimumleeftijden. In België geldt een leeftijdsgrens van 13 jaar voor het aanmaken van een account op sociale mediaplatformen. Jongeren mogen vanaf 13 jaar zelfstandig sociale media gebruiken, maar sociale mediaplatformen dienen in sommige gevallen bijkomende ouderlijke toestemming te vragen tot 18 jaar, vooral voor functies zoals advertenties, berichten of aankopen.

Voor online activiteiten zoals het bekijken van pornografische inhoud of deelname aan gokspelen geldt een hogere leeftijdsgrens van 18 jaar. Toch zijn veel Vlamingen zich nog niet bewust van de geldende leeftijdsgrenzen en is er onvoldoende handhaving. De sociale mediaplatformen dragen hierin als poortwachters een grote verantwoordelijkheid. Vlaanderen onderzoekt hoe leeftijdscontrole op sociale mediaplatformen op een doeltreffende en proportionele manier kan worden toegepast, met bijzondere aandacht voor de bescherming van fundamentele rechten van kinderen en jongeren. Daarbij wordt nagegaan welke technologische en organisatorische oplossingen beschikbaar zijn, hoe deze zich verhouden tot principes zoals privacy, autonomie, veiligheid en inclusie, en welke randvoorwaarden noodzakelijk zijn om misbruik of discriminatie te voorkomen. Specifiek onderzoeken we hoe technische middelen ouders kunnen ondersteunen in hun ouderlijk toezicht. Dit omvat onder meer leeftijdsinstellingen op toestelniveau. Inspiratie kan bijvoorbeeld worden geput uit het recente Californische model, waarin de leeftijdsinstelling op het toestel zelf gebeurt bij de eerste ingebruikname. Daar kiest de gebruiker of -bij minderjarigen - de ouder de juiste leeftijdscategorie. Dit model vermijdt systematische identiteitscontroles, is privacy vriendelijk, en versterkt tegelijk ouderlijk toezicht.

We zetten in op gerichte sensibilisering rond de verschillende leeftijdsgrenzen en wat verantwoord schermgebruik inhoudt. Er zal hierbij ook aandacht uitgaan naar kinderen van 0 tot 5 jaar. Deze actie beoogt ouders, jongeren, scholen en andere opvoeders bewust te maken van de bestaande regelgeving, de meest actuele richtlijnen rond een gezond gebruik van sociale media en andere mogelijke schadelijke platformen.

Naast het informeren over de regelgeving, wordt er ook ingezet op het versterken van het begrip bij kinderen en jongeren over waarom deze leeftijdsgrenzen bestaat. Dit omvat onder andere het beschermen van hun privacy, het voorkomen van blootstelling aan schadelijke inhoud en het ondersteunen van hun digitale weerbaarheid.

Trekkende minister	Minister van Media
Samenwerkende minister	Minister van Jeugd Minister van Onderwijs
Timing	2026-2030
Doelstelling	1.1, 2.3, 2.4 en 3.2
Indicator	• Bekendheid van de leeftijdsgrens van 13 jaar • Opvolgen van verantwoord schermgebruik in studies • Bereik van sensibiliseringscampagne

Actie 4: Sociale mediaplatformen nemen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid

Sociale media zijn een integraal onderdeel geworden van het dagelijks leven van vele Vlamingen. Ze bieden kansen voor verbinding, expressie en informatie, maar brengen ook risico's met zich mee: verspreiding van desinformatie en schadelijke content, algoritmische beïnvloeding en psychologische druk. Zeker bij jongeren, ouderen en kwetsbare groepen kunnen deze risico's ernstige gevolgen hebben.

Daarom is het aan de sociale mediaplatformen om hun middelen en technologie te gebruiken om kwetsbare groepen te beschermen en een antwoord te bieden op legitieme maatschappelijke noden. Dat gebeurt vandaag onvoldoende. We eisen daarom van sociale mediaplatformen om effectief actie te ondernemen op volgende vlakken:

- Transparantie rond de werking van hun algoritmes;
- Verslavende effecten van algoritmes;
- AI-gemanipuleerde beelden en deepfakes;
- de verspreiding van desinformatie;
- moderatiebeleid;
- schadelijke content en illegale content.

Daarnaast wordt samen met de platformen bekeken hoe bestaande functionaliteiten, zoals meldknoppen, tijdslimieten, ouderlijk toezicht en contentfilters, beter bekend en toegankelijker gemaakt kunnen worden voor Vlaamse gebruikers. Het doel is om burgers sterker te maken in hun digitale zelfbescherming en platformen aan te spreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

////////////////////////////////////

Het kenniscentrum inzake mediawijsheid is dé referentie voor digitale en mediawijsheid in Vlaanderen. Met een sterk inhoudelijk aanbod en een breed netwerk van partners ondersteunt het kenniscentrum inzake mediawijsheid burgers, professionals en organisaties in het kritisch, bewust en veilig omgaan met digitale technologie.

Toch blijkt uit de praktijk dat de naamsbekendheid en herkenbaarheid van het kenniscentrum bij het brede publiek nog beter kan. Om mediawijsheid écht tot bij elke Vlaming te brengen, versterken we het kenniscentrum en zetten we volop in op herkenbare, toegankelijke communicatie. Ze positioneert zich als voortrekker én als gids voor mediawijsheid bij elke Vlaming. Het doel: ervoor zorgen dat burgers, professionals en partners het kenniscentrum inzake mediawijsheid spontaan herkennen als betrouwbare bron van informatie, tools en ondersteuning.

De digitale samenleving evolueert continu. Daarom heeft de Vlaming nood aan betrouwbare, actuele en toegankelijke informatie over onder meer digitale fenomenen, online trends en nieuwe vormen van digitaal geweld. We zetten daarom in op de verdere uitbouw van Mediawijs.be tot een permanente leerplatform dat verschillende doelgroepen ondersteunt in hun mediawijze rol.

Mediawijs.be wordt het centrale kennisplatform voor ouders, professionals in onderwijs, jeugdwerk, welzijn, bibliotheken en andere sectoren. Hier vinden ze snel up-to-date informatie over thema's zoals AI, algoritmes, online beïnvloeding, sextortion, deepfakes en digitale weerbaarheid. Vanuit dit platform worden ook richtlijnen, tools en vormen ontwikkeld die hen helpen om mediawijsheid te integreren in hun praktijk. Daarnaast richt het zich ook op ouders en opvoeders en biedt het laagdrempelige content over digitale opvoeding, online trends, privacy, schermtijd en veiligheid.

Trekkende minister	Minister van Media
Meewerkende minister	Minister van Onderwijs Minister van Welzijn en Cultuur Minister van Jeugd
Timing	2026-2029
Doelstelling	3.1, 3.3 en 3.5
Indicator	- Aantal persitems - Lancering van nieuwe initiatieven - Aantal downloads van educatief materiaal - Mediawijs.be bereikt jaarlijks meer dan 500.000 bezoekers met een groei naar 650.000 in 2029 - Bereikcijfers sociale media van Mediawijs

Actie 7: Een impactmeting van het mediawijsheidsbeleid

Op dit moment bestaat er in Vlaanderen geen algemeen meetinstrument om het mediawijsheidsbeleid systematisch te monitoren en evalueren. Nochtans worden er tal van initiatieven genomen rond digitale en mediawijsheid, verspreid over verschillende beleidsdomeinen en doelgroepen. Zonder een helder meetinstrument is het echter moeilijk om de effectiviteit en impact van onze initiatieven op vlak van mediawijsheid te meten.

Vlaanderen wil daar verandering in brengen. Het is de bedoeling om een instrumentarium voor de meting van de impact van mediawijsheidsinitiatieven in Vlaanderen te ontwikkelen. Daarnaast zullen we een impactstudie opzetten die start met een nulmeting. Die nulmeting brengt in kaart welke initiatieven, instrumenten en data vandaag al bestaan binnen het brede veld van mediawijsheid in Vlaanderen.

Het doel van deze nulmeting is om een referentiepunt te creëren bij de start van het actieplan in 2026. Op basis daarvan kunnen we jaarlijks concrete initiatieven uit het actieplan evalueren en de impact in kaart brengen. Zo kunnen we de voortgang van het beleid volgen, bijsturen waar nodig en onderbouwd rapporteren in kader van de tussentijdse rapportering en de eindevaluatie.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026
Doelstelling	1.2
Indicator	- Uitvoering van een nulmeting - 1 evaluatierapport per jaar - Tussentijdse evaluatie actieplan (2028) - Eindevaluatie actieplan

Actie 8: Ouders versterken in de digitale opvoeding van hun kinderen

Ouders willen hun kinderen beschermen en begeleiden in het online gedrag, maar voelen zich vaak onzeker of onvoldoende geïnformeerd. Deze actie speelt in op die nood aan toegankelijke, actuele en betrouwbare informatie voor ouders.

Het kenniscentrum inzake mediawijsheid ontwikkelt een uitgebreid informatiepakket rond mediaopvoeding, dat ouders en opvoeders praktische handvatten biedt om kinderen en jongeren te begeleiden in hun digitale leefwereld. Dit pakket bundelt concrete tips, materialen en een gids over thema's als schermgebruik, sociale media, online veiligheid en digitale balans, en wordt breed verspreid via diverse (eigen) kanalen en partners. Om dit te realiseren, is er samenwerking nodig tussen verschillende organisaties, waaronder Mediawijs, het kenniscentrum Digisprong, het VAPH, het Agentschap Opgroeien, de Huizen van het Kind, bibliotheken, dokters, ouderverenigingen en het sociaal-cultureel werk. We doen ook beroep op de kennis en expertise uit het jeugdwerk. Daarnaast kunnen scholen de gedragenheid en impact

[illegible]

Daarnaast informeren we ouders beter over de online trends en stimuleren we hen om in dialoog te gaan met hun kind over de kansen en risico's van het internet

Actie 9: Versterken van kritisch nieuwsgebruik en vertrouwen in de Vlaamse media

Concreet gaat het over acties die de burger kritisch leren omgaan met nieuws, bronnen kunnen inschatten, en desinformatie herkennen en weerleggen. Daarbij is er bijzondere aandacht voor doelgroepen die extra kwetsbaar zijn of minder bereikt worden.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2030
Doelstelling	3.1
Indicator	Bereik van campagnes/tools

Actie 10: Structureel aanbod mediawijsheid voor volwassenen en senioren

Vlaanderen investeert de komende jaren volop in het versterken van digitale- en mediawijsheid bij volwassenen en senioren. Want ook zij botsen op uitdagingen rond datageletterdheid, privacy, online veiligheid, desinformatie en artificiële intelligentie. Bovendien ervaren steeds meer Vlamingen digitale paradoxen: ze zijn afhankelijk van hun smartphone en online diensten, maar maken zich tegelijk zorgen over hun privacy, de betrouwbaarheid van informatie en de impact van AI.

Om hierop een antwoord te bieden, ontwikkelt het kenniscentrum inzake mediawijs samen met een breed netwerk van partners een structureel aanbod op maat van volwassenen. Dat aanbod bestaat uit gerichte informatiecampagnes en initiatieven zoals workshops die inspelen op actuele thema's zoals digitale veiligheid, privacy, desinformatie, AI en digitale balans.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2029
Doelstelling	2.5 en 3.1
Indicator	- Lancering van campagnes en extra aanbod. - Het gegenereerde bereik

Actie 11: Sensibiliseren van de Vlaming met acties rond AI, algoritmes en online beïnvloeding

Artificiële Intelligentie, algoritmes en sociale media zijn alomtegenwoordig in het dagelijks leven van Vlamingen. Ze bepalen wat we zien, lezen en geloven, vaak zonder dat we het beseffen. Ook de verslavende effecten van sociale media zijn niet te onderschatten. Daarom zet Vlaanderen in op het sensibiliseren van het brede publiek over de impact van nieuwe technologieën en vormen van online beïnvloeding.

Via interactieve acties en belevingen leren Vlamingen nep en echt beeldmateriaal onderscheiden en krijgen ze praktische tips om veilig om te gaan met digitale fenomenen zoals cyberpesten, sextortion, grooming en phishing. We reiken handvatten aan om kritisch, bewust en veerkrachtig om te gaan met digitale beïnvloeding.

Aanbevelingssystemen bepalen in grote mate welke informatie, video's of personen we online te zien krijgen. Ze analyseren ons klikgedrag, zoekgeschiedenis en interacties om gepersonaliseerde suggesties te doen, maar sturen zo het maatschappelijk debat. We leren Vlamingen hoe ze meer controle kunnen nemen over hun digitale omgeving door instellingen aan te passen zoals het uitschakelen van gepersonaliseerde aanbevelingen, het kiezen voor chronologische feeds of het beperken van gegevensdeling.

Voorbeelden van mogelijke acties:

- Deepfake-challenge: een interactieve ervaring waarin bezoekers leren nep en echt beeldmateriaal te onderscheiden.
- Pop-up belevingscentra: (tijdelijke) expo's en installaties rond AI, algoritmes, online beïnvloeding en digitale fenomenen zoals sextortion, grooming, phishing,... die de Vlaming in de praktijk leren omgaan met online risico's.

Trekkende minister	Minister van Media
Samenwerkende minister	Minister van Onderwijs en Justitie Minister van Innovatie en Digitalisering Minister van Welzijn
Timing	2026 - 2030
Doelstelling	3.1 en 3.4
Indicator	- Lancering van campagnes - Bereik van de campagnes

Actie 12: Vlaanderen organiseert een participatietraject digitale weerbaarheid bij kinderen en jongeren

We starten een participatietraject 'digitaal welzijn' om het welbevinden en de noden van kinderen en jongeren in hun digitale leefwereld beter te begrijpen en te ondersteunen en hen te betrekken bij het digitale beleid.

Het participatietraject beoogt niet alleen inspraak, maar ook emancipatie: jongeren worden erkend als volwaardige gesprekspartners in het vormgeven van een digitaal beleid dat aansluit bij hun leefwereld. De actie sluit nauw aan bij het participatietraject rond digitaal welzijn binnen het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP), waarmee maximale afstemming wordt nagestreefd. Door beide trajecten op elkaar af te stemmen, wordt versnippering vermeden en ontstaat er een coherent en geïntegreerd beleid rond digitale thema's voor kinderen en jongeren.

Trekkende minister	Minister van Jeugd Minister van Media Minister van Welzijn
Meewerkende minister(s)	Minister van Onderwijs Minister van Gelijke Kansen
Timing	2026-2030
Doelstelling	1.1 en 2.4
Indicator	Aantal georganiseerde overlegmomenten per jaar

[illegible]

Actie 13: Vlaanderen integreert mediawijsheid in de werking van scholen

De digitale technologie is verweven met ons onderwijslandschap. Daarom integreren we mediawijsheid als optioneel onderdeel van Pictos, de ICT-beleidsplanner. Het doel is het stimuleren van een verankerd en geïntegreerd digitaal beleid op school, waarbij aandacht is voor alle aspecten van online veiligheid, mediawijsheid, ouderparticipatie en inspraak van leerlingen. De beleidsplanner wordt actief verspreid in Vlaamse onderwijsinstellingen.

Trekkende minister	Minister van Onderwijs
Meewerkende minister(s)	Minister van Media
Timing	2027 - 2028
Doelstelling	3.6
Indicator	- Aantal ICT-beleidsplannen waar mediawijsheidsthema's deel van uitmaken - Eindtermen en minimumdoelen rond mediawijsheid

Actie 14: Samen bouwen aan digitale competenties van leerkrachten

Om mediawijsheid duurzaam te verankeren in het onderwijs, moeten zowel toekomstige als huidige leerkrachten beschikken over sterke digitale competenties. Daarom zetten we in op een dubbele strategie: enerzijds de implementatie van het Europese kader DigiCompEdu in lerarenopleidingen, anderzijds de gerichte professionalisering van leerkrachten, met extra focus in het basisonderwijs. DigiCompEdu biedt een duidelijke structuur om digitale didactiek systematisch en praktijkgericht te ontwikkelen. Lerarenopleidingen nemen dit kader op, met bijzondere aandacht voor studenten in de kleuter- en lagere schoolopleidingen, waar de fundamenteën van digitale opvoeding gelegd worden. Voor het secundair onderwijs voorzien we hulpmiddelen om mediawijsheid en digitale competenties beter te integreren in bestaande vakken en lespraktijken.

Trekkende minister	Minister van Onderwijs
Meewerkende minister(s)	Minister van Media
Timing	2027 - 2029
Doelstelling	3.6
Indicator	Aantal leerkrachten die zich professionaliseren in mediawijsheid

Actie 15: Aangepast educatief materiaal voor elk type onderwijs

We stimuleren, promoten en verspreiden educatief materiaal aangepast aan verschillende leeftijden, onderwijsniveaus en types (zoals buitengewoon en praktijkgericht onderwijs) en taalniveau. We brengen het educatief materiaal rond mediawijsheid, rekening houdend met de kwaliteitscriteria van Leerpunt, samen op één centrale plaats, KlasCement, zodat scholen, leerkrachten, leerlingen en ouders eenvoudig toegang hebben tot kwaliteitsvolle leermiddelen en communicatietools. Het kenniscentrum Digisprong speelt hierin een coördinerende rol, in samenwerking met partners zoals Meemo, dat audiovisueel materiaal aanbiedt via het Archief voor Onderwijs, VRT en Mediawijs (Schaal van M).

Trekkende minister	Minister van Media
Meewerkende minister(s)	Minister van Onderwijs
Timing	2026-2029
Doelstelling	3.6
Indicator	Leermiddelen publiceren op KlasCement rond mediawijsheid

Actie 16: VRT als partner in het mediawijsheidsbeleid

VRT speelt een zeer belangrijke rol in het mediawijsheidsbeleid van de Vlaamse overheid. Dat komt ook duidelijk naar voor in de beheersovereenkomst 2026-2030. VRT heeft zich ertoe verbonden om uitgebreide aandacht te besteden aan opportuniteiten en uitdagingen van het digitale tijdperk. Digitale geletterdheid, mediawijsheid en algoritmewijsheid zijn daarbij prioriteiten.

Kinderen en jongeren blijven de belangrijkste focus van educatief aanbod. VRT ontsluit dit ook voor het onderwijs, o.a. via het Archief voor Onderwijs. VRT zal de samenwerking met het onderwijs intensifiëren door bijvoorbeeld de samenwerking met Smartschool te continueren.

Concreet heeft VRT voor de komende periode onder meer volgende initiatieven gepland: een lesmap bij Kaatje voor het kleuteronderwijs, EDUBoxen rond mentaal welbevinden en digitaal welzijn voor het secundair onderwijs en KLAAR over cultuur. Op VRT NWS komen er interactieve artikels over nepnieuws en AI. VRT blijft de komende jaren ook samenwerken met Universiteit van Vlaanderen. En VRT MAX blijft investeren in Leer mee, waar alle breed-educatieve content van VRT thematisch geclusterd wordt.

VRT bekijkt hoe ze haar aanbod rond mediawijsheid kan inzetten voor volwassenen, senioren en kwetsbare doelgroepen.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2030

Actie 19: Verkennen van AI-toepassingen voor efficiëntere online handhaving

De toenemende complexiteit van de te controleren online mediaspelers en de enorme hoeveelheid content maakt handhaving steeds uitdagender en tijdsintensiever. Daarom zal de VRM onderzoeken of artificiële intelligentie kan worden ingezet om de handhavingsprocessen te optimaliseren en sneller in te grijpen bij overtredingen.

Deze analyse moet nagaan welke AI-toepassingen geschikt zijn, hoe ze kunnen bijdragen aan een betere detectie van inbreuken en welke randvoorwaarden nodig zijn om dit op een verantwoorde en efficiënte manier te implementeren.

Trekkende minister	Minister van Media
Timing	2026-2027
Doelstelling	2.1, 3.2 en 3.4

Actie 20: Vlaanderen organiseert een expertengroep over mediawijsheid

Mediawijsheid raakt aan veel verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Een diverse expertengroep brengt al die invalshoeken samen en voorkomt dat het mediawijsheidsbeleid te eenzijdig of versnipperd wordt.

De Vlaamse overheid richt een expertengroep op bestaande uit experts en intermediairen. Deze expertengroep zal bijdragen aan het formuleren van duidelijke, gedragen en wetenschappelijk onderbouwde beleidsadviezen die inspelen op actuele maatschappelijke noden, zoals digitaal welzijn en mediaopvoeding.

Het kenniscentrum inzake mediawijsheid gaat aan de slag met het advies van de expertengroep en bezorgt een formeel advies aan de Vlaamse Regering.

Trekkende minister	Minister van Media
Meewerkende minister(s)	Minister van Jeugd, Minister van Welzijn en Gelijke Kansen Minister van Onderwijs Minister van Innovatie en Digitalisering
Timing	2026-2030
Doelstelling	1.1 en 1.2
Indicator	- Oprichting van de expertengroep - Aantal adviezen of standpunten - Aantal betrokken stakeholders

[illegible]

Actie 21: Internationale uitwisseling online veiligheid en mediawijsheid

De Vlaamse overheid wil de internationale samenwerking rond online veiligheid en mediawijsheid versterken door Vlaamse actoren actief te betrekken bij Europese en internationale netwerken, initiatieven en evenementen. Deze actie beoogt het stimuleren van kennisuitwisseling en beleidsafstemming tussen Vlaamse en Europese spelers die werken rond digitale veiligheid, mediawijsheid en digitale rechten.

Concreet betekent dit dat Vlaanderen als overheid zelf deelneemt aan overlegfora zoals MLEG (Media Literacy Expert Group van de Europese Commissie) en initiatieven van UNESCO. Daarnaast neemt het kenniscentrum inzake mediawijsheid deel aan Europese initiatieven als EDMO, SIC, of andere relevante samenwerkingen. Deelname aan dergelijke initiatieven biedt kansen om expertise op te bouwen, goede praktijken uit te wisselen en het Vlaamse beleid te verrijken met inzichten uit andere lidstaten.

Trekkende minister	Minister van Media
Meewerkende minister(s)	Minister van Jeugd Minister van Onderwijs
Timing	2026-2030
Doelstelling	1.2
Indicator	Aantal internationale netwerken waarin Vlaanderen actief participeert

////////////////////////////////////